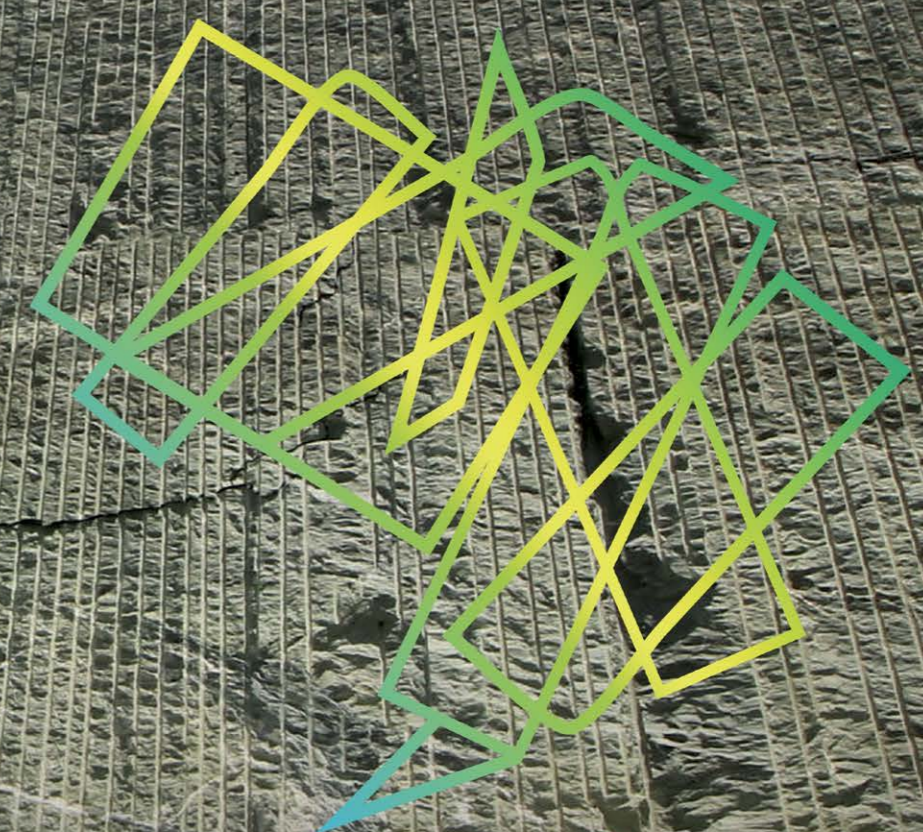


# Book of Change

APPROACHING ENVIRONMENTAL ISSUES

“ Ο πολιτισμός και η ύπαρξη των εθνών  
διέπονται από τους ίδιους νόμους  
που επικρατούν σε όλη τη φύση  
και την οργανική ζωή. “

Ernst Haeckel



Dialogues on Change

MAPPING THE MATERIALS OF THE FUTURE

18 - 24/7/2022

HOSTED BY  
INTERNATIONAL  
2162 AG  
FESTIVAL  
2022

ORGANIZED BY  
**CHEAPART**  
WWW.CHEAPART.GR

WITH THE FINANCIAL SUPPORT AND THE AUSPICES  
OF THE MINISTRY OF CULTURE AND SPORTS  
DIALOGUES ON CHANGE - MAPPING THE MATERIALS OF THE FUTURE /  
BOOK OF CHANGE



HELLENIC REPUBLIC  
Ministry of Culture and Sports

SPONSOR



BANK OF GREECE  
EUROSYSTEM

DONATION



AEGEAS  
NON-PROFIT COMPANY

UNDER THE AUSPICES



Austrian  
Embassy  
Athens

SUPPORTED BY



APART  
ART RESEARCH & APPLICATIONS

COORDINATED BY



Για την πολύτιμη συνεισφορά ευχαριστούμε τους,

[Αλέξανδρο Ατλιδάκη](#)

[Χάρη Βλαβιανό](#)

[Βασίλη Γαλάνη](#)

[Ελισσάβετ Διονυσοπούλου](#)

[haotique](#)

[Νικόλα Καραθανάση](#)

[Νίκο Κρυωνίδη](#)

[Ευδοκία Κύρκου](#)

[Ιουλία Λαδογιάννη](#)

[Έφη Μιχάλαρου](#)

[Αιμιλία Μπουρίτη](#)

[Λευθήρη Πλακίδα](#)

[Ειρήνη Ρούμπη](#)

[Μαίρη Ρουσιώτη](#)

[Έλιο Σαμαρά](#)

[say it olo](#) (Ντον Σταυρινό, Νεφέλη Σταμ, Στέφανο Χυτήρη, Άννα Απέργη)

[Στράτο Στεριανό](#)

[Βούλα Παρασκευή Φερεντίνου](#)

# Book of Change

Τον Ιούλιο του 2022, η CHEAPART προσκάλεσε σύγχρονους Έλληνες και ξένους καλλιτέχνες, ανθρώπους του πολιτισμού και κατοίκους των Υστερνίων της Τήνου σε μία σειρά εκθέσεων και δράσεων με σκοπό την αφύπνιση για την κλιματική αλλαγή.

Σε μια προσπάθεια να προχωρήσει ο διάλογος, δημιουργήθηκε το “Book of Change”, μία ψηφιακή συλλογή από εικαστικούς, επιμελητές, μουσικούς και συγγραφείς που το έργο τους μας εμπνέει να φανταστούμε ένα πιο βιώσιμο μέλλον.

**Επιμέλεια ψηφιακής συλλογής “Book of Change”**

CHEAPART, Γιώργος Γεωργακόπουλος, Φωτεινή Καπίρη, Εύα Δάλλα.

©CHEAPART 2022

# Αλέξανδρος Ατλιδάκης

Ιδρυτής **Underathens Association**

## TIME IS FUTURE

Η μουσική όπως και κάθε μορφή τέχνης έχει την ικανότητα να ταξιδέψει στο χρόνο και να ξεπεράσει το καθετί θνητό.

Διερευνώντας την έννοια του “μουσικού διαλόγου” αντιλαμβανόμαστε πως για την επιτυχή διεξαγωγή του είναι απαραίτητο ο δέκτης να προσλάβει και να κατανοήσει το μήνυμα του πομπού, ανταποκρινόμενος ανάλογα.

Ακολουθώντας τους βασικούς κανόνες μουσικού διαλόγου συνυπάρχουμε σε συνθήκες δημιουργίας, πειραματισμού και επικοινωνίας. Αποκομίζουμε μια εμπειρία κοινωνικής συνοχής βιώνοντας την ύπαρξη ενός υψηλού βαθμού συνέργειας και μιας ισχυρής «κοινωνικής συνείδησης».

Μέσω της καλλιτεχνικής δημιουργίας / έκφρασης αντιλαμβανόμαστε το παρόν. Ότι πράττουμε στο παρόν διαμορφώνει το εγγύς μέλλον μας. Για να δράσουμε έχουμε ένα ορισμένο χρονικό διάστημα που κανείς δεν ξέρει την διάρκεια αυτού.

Ο χρόνος δεν είναι πλέον χρήμα. Ο χρόνος είναι μέλλον. Ξοδέψτε τον αναλόγως.

Underathens Association

[insta: underathens\\_association](https://www.instagram.com/underathens_association)  
[www.underathens.gr](http://www.underathens.gr)



©Underathens Association

**JAM RETREAT FESTIVAL**  
 Καταπολιανή, Τήνος. Ιούλιος 2022

## Χάρης Βλαβιανός

Ποιητής-μεταφραστής, Δοκιμογράφος,  
Καθηγητής ιστορίας / διεθνών σχέσεων  
στο Αμερικανικό Κολλέγιο Ελλάδος

Ως γνωστόν η Φύση δεν έχει μόνο ένα πρόσωπο. Δεν είναι μόνο ωραία και αρμονική, όπως πίστευαν πολλοί ρομαντικοί ποιητές (Byron, Shelley, Keats, Wordsworth, κλπ). Μπορεί να γίνει εκδικητική και καταστροφική. Για κάθε αηδόνι που μας χαρίζει το μελωδικό τραγούδι του, υπάρχει μια τρικυμία ή ένας σεισμός που οδηγεί ανθρώπους στον θάνατο. Η Emily Dickinson, ποιήτρια μεγάλου στοχαστικού βάθους, το γνώριζε αυτό.

(Διαβάζει το *"The Sky is low—the Clouds are mean"* της E. Dickinson). Αυτό το ποίημα έχει μεγάλο ενδιαφέρον, γιατί την εποχή που ζούσε η Dickinson ποιητές όπως ο Emerson και ο Thoreau - ειδικά ο δεύτερος - υμνούσαν την απλή ζωή κοντά στη Φύση, μακριά από τους περισπασμούς της πόλης.

Απόσπασμα από την Ομιλία-ανάγνωση,  
"Ποίηση και περιβάλλον, αναγνώσεις"



©Αρχείο CHEAPART

**Ποίηση και περιβάλλον, αναγνώσεις**  
**Χάρης Βλαβιανός**  
**Dialogues on Change @ Isteria Tinos / Zig Zag Festival 2022**

## Βασίλης Γαλάνης

Εικαστικός

Κάποια στιγμή θα σκεπαστεί  
όπως σκεπάζονται οι προηγούμενοι  
πολιτισμοί, η προηγούμενη ζωή, από  
χώμα, η ιστορία των απολιθωμάτων.  
Το ίδιο θα συμβεί με το παρόν και το  
παρελθόν, ιστορικά.

Ο δεσμός Ανθρώπου - Φύσης  
διαρρηγνύεται βίαια. Με απασχολεί το  
πως ο άνθρωπος βλέπει τον εαυτό του  
στο μέλλον, ερευνώ τη φαντασία του  
μέλλοντος χρησιμοποιώντας στοιχεία  
από την οικολογία, την καταστροφή,  
την τεχνολογία και τη μαζική  
κουλτούρα.

[insta: vasil\\_galanis](https://www.instagram.com/vasil_galanis)



©Αρχείο CHEAPART

**Βασίλης Γαλάνης**  
**Eden (sous la plage, les pavés)**  
Εγκατάσταση  
**είς το όνομα... / Αθήνα-Σημεία Τομής**  
2020

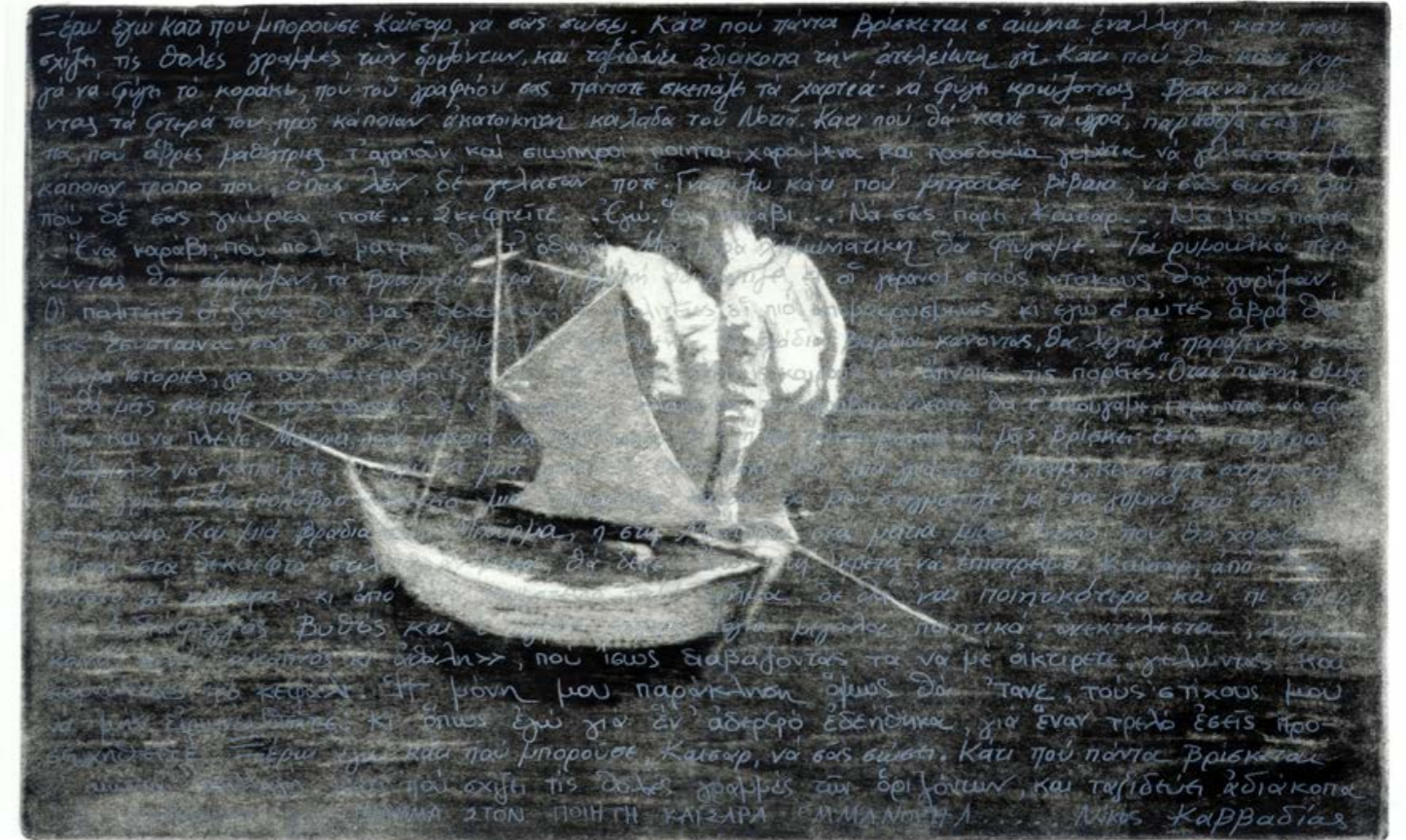
## Ελισάβετ Διονυσοπούλου

Εικαστικός, Χαρακτήρια

Με κάθε ευκαιρία αναζητώ τη σχέση του ανθρώπου με τη φύση, την ανθρώπινη φιγούρα, τις ανάγκες και ισορροπίες μέσα και γύρω μας, την αποκωδικοποίηση των φυσικών φαινομένων στα ανθρώπινα μέτρα.

Αυτή η αναζήτηση δεν είναι αναπόσπαστη από τη διαδικασία της δημιουργίας, έτσι, με την “πράσινη” χαρακτηριστική, η τέχνη δείχνει το δρόμο για την αποκατάσταση των φυσικών ισορροπιών με το μικρότερο δυνατό αποτύπωμα στον πλανήτη.

[insta: elizabethdionyssopoulou](https://www.instagram.com/elizabethdionyssopoulou)



©Ελισάβετ Διονυσοπούλου

**Ελισάβετ Διονυσοπούλου**

**Ταξίδι**

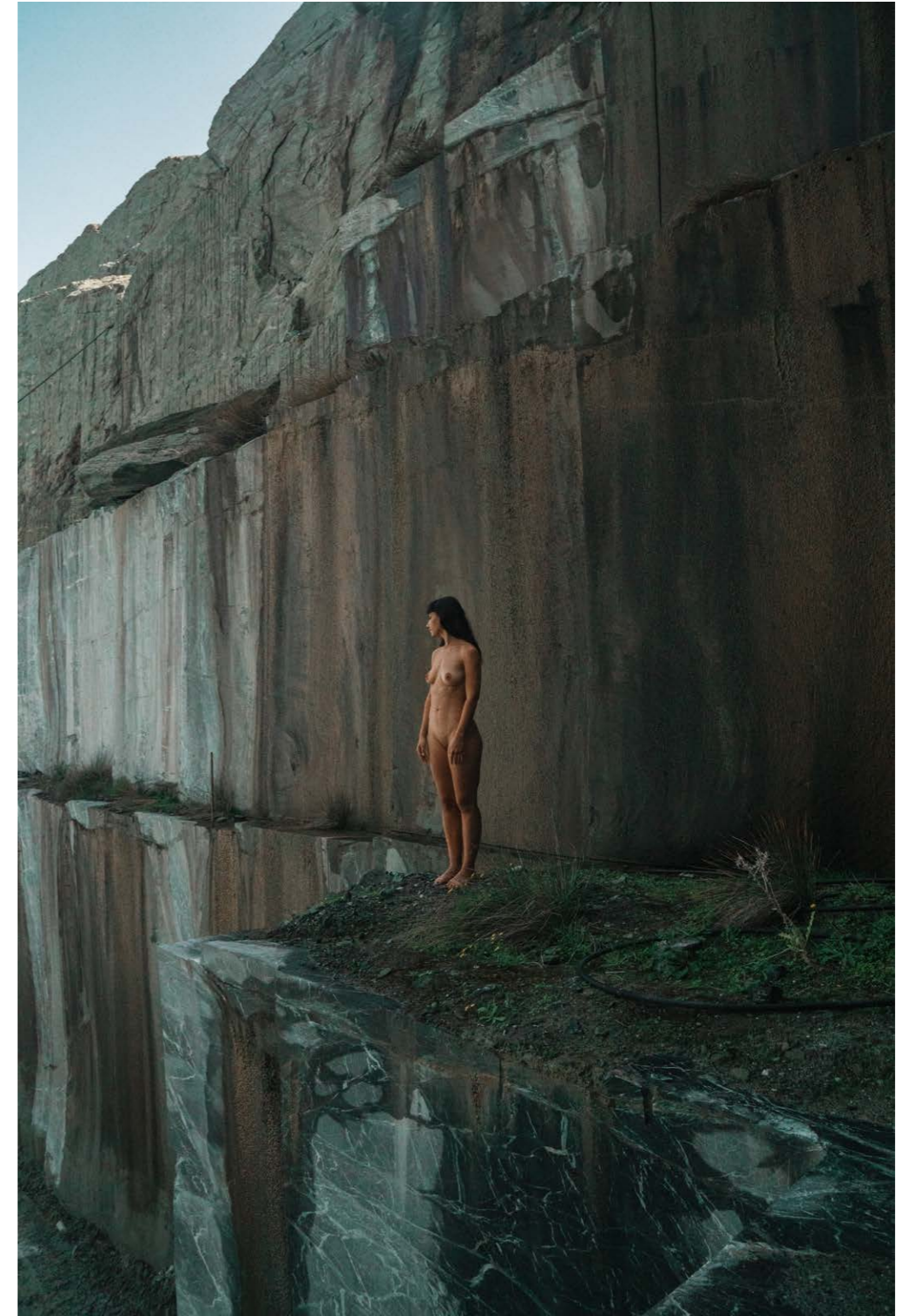
Γαλβανογραφία (Πράσινη Χαρακτική, οξείδωση με νερό και ηλεκτρισμό).  
2006

\* το κείμενο του απεικονιζόμενου έργου είναι από το ποίημα του Νίκου Καββαδία, “Γράμμα στον ποιητή Καίσαρα Εμμανουήλ”.

## haotique

Εικαστικός, Φωτογράφος

Άφησα το σώμα ελεύθερο  
ώστε να νιώσει ολόκληρο  
το τοπίο που το περιβάλλει  
και να νιώσει ένα με αυτό,  
βασικός στόχος, να συνυπάρξει  
αρμονικά το ανθρώπινο  
στοιχείο μαζί με το περιβάλλον  
του χωρίς να παλεύει το ένα το  
άλλο όπως γίνεται τώρα με την  
κλιματική αλλαγή.



©haotique

## Νικόλας Καραθανάσης

Εικαστικός, Φωτογράφος

Μια σουρεαλιστική προσέγγιση καταστάσεων της καθημερινότητας που υπερβαίνουν το πραγματικό, που βρίσκεται *απέναντι από την ίδια μας τη φύση*. Εκεί που τα υπερβολικά, τα χωρίς λογική, αμφισβητούν αυτά που ακούμε και βλέπουμε σε μια δομημένη πραγματικότητα τότε οι σκέψεις, τα βιώματα, τα αισθήματα ξεπνούν το υποσυνείδητο αποτυπώνοντας εικόνες ενός παράλληλου κόσμου της ζωής μας που αν και υπαρκτός συχνά τον ξεχνάμε. Ένα κόσμο χωρίς όρια. Ένα κόσμο ελεύθερο. Ένα κόσμο δημιουργίας, αγάπης, επικοινωνίας.

*Μέσα από τη ματαιοδοξία μας χτίζουμε και ξαναχτίζουμε μέχρι να μη βλέπουμε ουρανό, ταυτόχρονα διαφαίνεται ένα μήνυμα ελπίδας καθώς το ξέφωτο προβάλλει μέσα από τα κατασκευάσματα μας.*

[www.nikolask.space](http://www.nikolask.space)



©Νικόλας Καραθανάσης

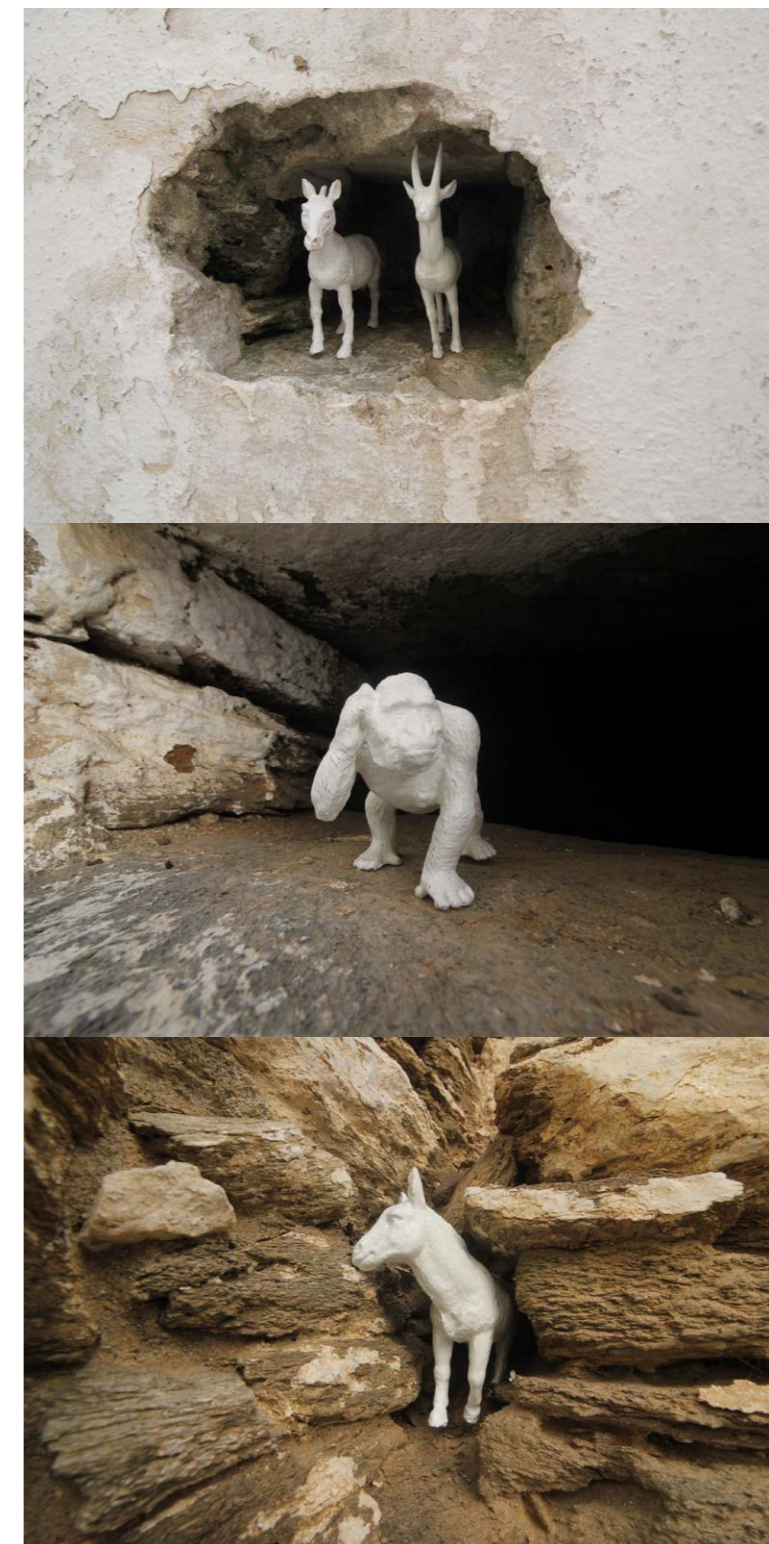
**Νικόλας Καραθανάσης**  
**Σκηνές σουρεαλισμού στην καθημερινή ζωή,**  
**Σειρά Surreallusion**  
Εκτύπωση σε metal print - coated aluminium

# Νίκος Κρυωνίδης

Εικαστικός, Ζωγράφος

## ΕΙΔΩΛΙΑ

Ζώα μικρά, μεγάλα, λευκά  
τοποθετημένα στις γωνίες των  
δρόμων, στις εσοχές των βράχων,  
στις αυλές των σπιτιών, στα  
περβάζια των παραθύρων.  
Ειδώλια, όπου μέσα στο καθένα  
βρίσκεται το πνεύμα του ζώου που  
παριστάνει κι ο άνθρωπος παίρνει  
απ αυτά τη δύναμη του κάθε ζώου  
καθώς το μνημονεύει όταν το  
ανακαλύπτει.  
Σαν σε παιγνίδι του χαμένου  
θησαυρού, σαν σε παιγνίδι της  
χαμένης φύσης που υποχωρεί  
μπροστά στην τεχνολογοποίηση.



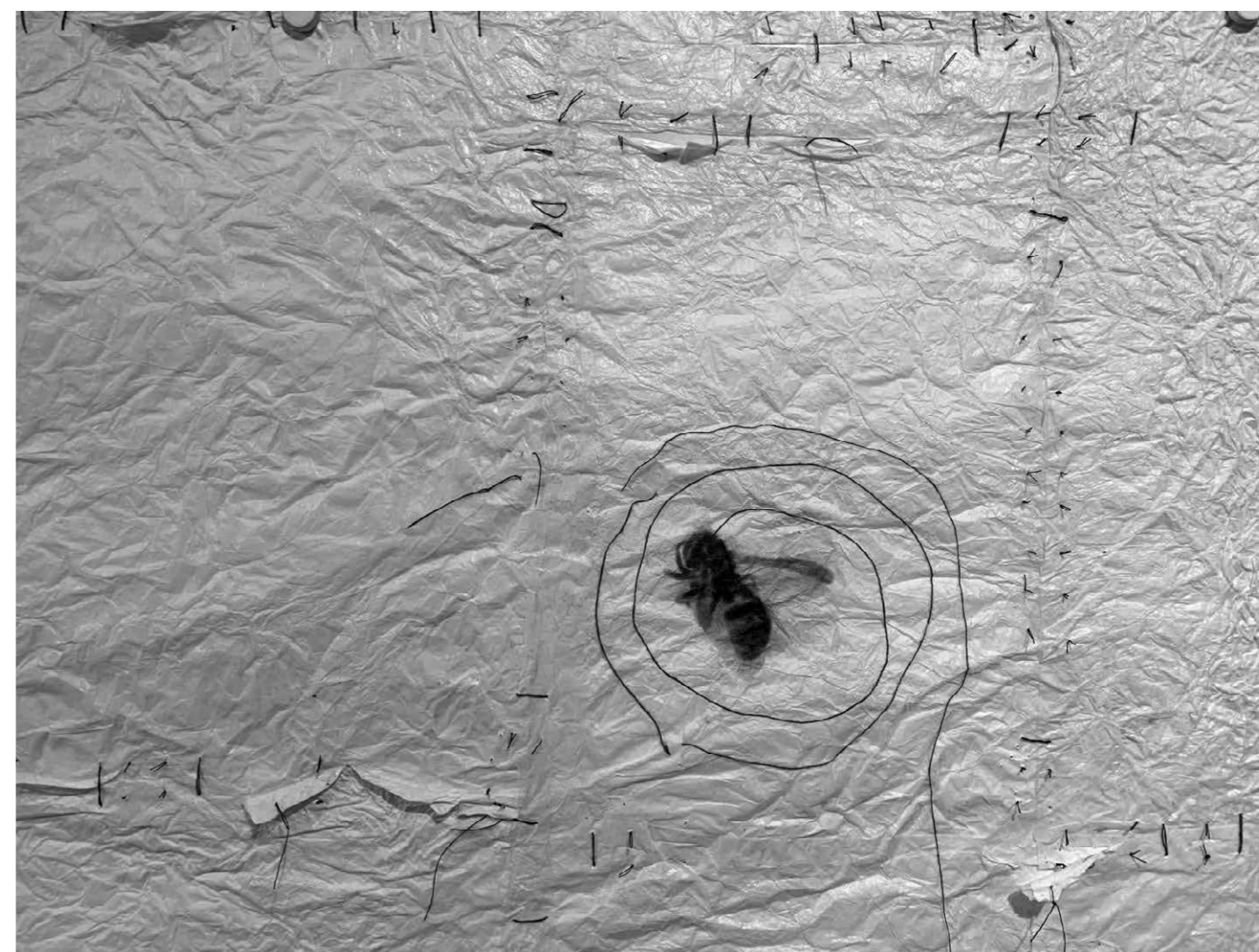
©Αρχείο CHEAPART

## Ευδοκία Κύρκου

Εικαστικός, Εκπαιδευτικός

Οι μέλισσες αποτελούν ένα από τους βασικότερους παράγοντες της ζωής μας που επηρεάζουν σημαντικά την οικολογία. Αν εξαφανιστούν, θα υπάρξει σοβαρή ζημιά τόσο στη φύση όσο και σε ολόκληρη τη ανθρωπότητα. Η μέλισσα εκφράζει την προσπάθεια και καθημερινή πάλη για επιβίωση. Υπάρχει υπαινιγμός εγκλωβισμού και ανάγκη διαφυγής. Η κλωστή είναι το βασικό είδος γραφής μου που συμβολίζει το νήμα της ζωής, όπου η μέλισσα κινεί ή κόβει ανάλογα πάντα με τους εξωγενείς παράγοντες.

[fb: Evdokia Kyrkou](#)



©Ευδοκία Κύρκου

**Ευδοκία Κύρκου**  
**Blocked**  
Εκτύπωση σε χειροποίητο χαρτί  
μικτή τεχνική, κόλλα, κλωστή, ρυζόχαρτο  
2022

## Ιουλία Λαδογιάννη

Εικαστικός, Φωτογράφος,  
Εκπαιδευτικός

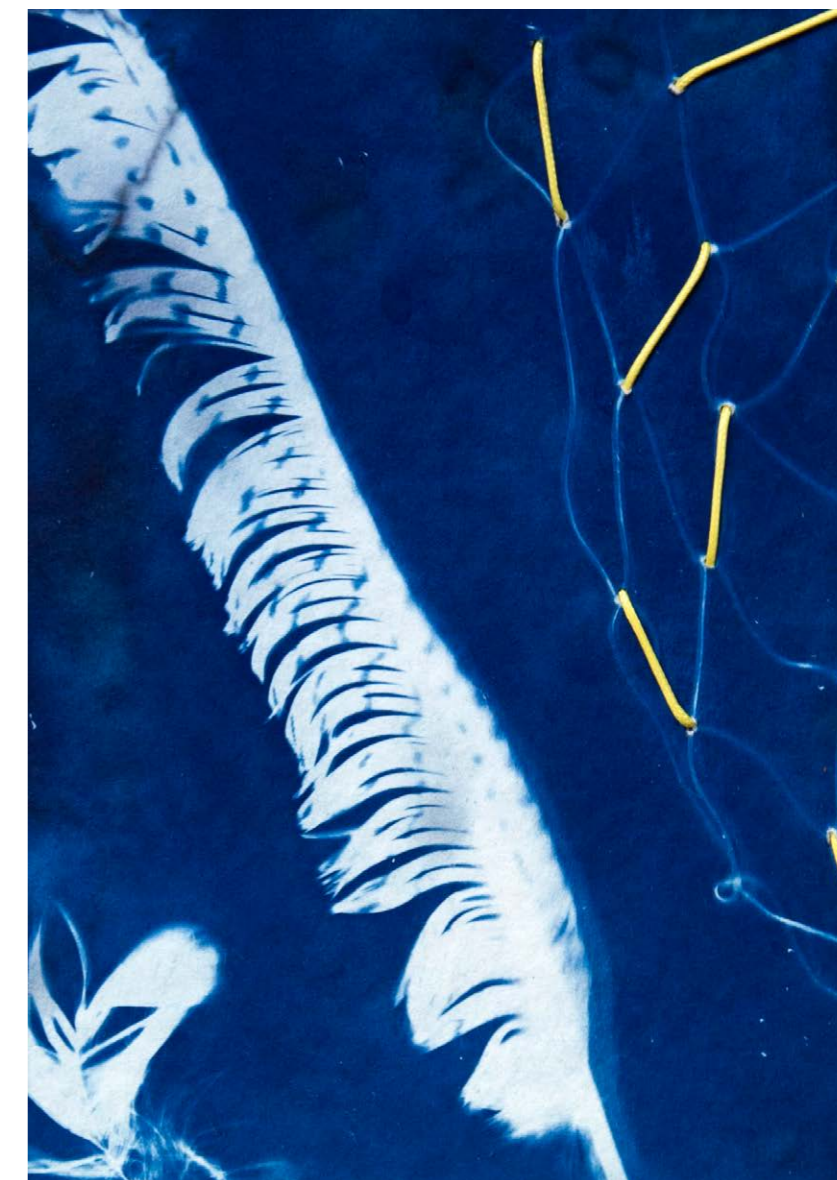
### Η δημιουργία ως μια φυσική, οικολογική διαδικασία

**Natura cyan**, κυανοτυπίες που δημιουργήθηκαν με τη μέθοδο της ηλιογραφίας, με φυσικά στοιχεία που συντίθενται όπως φύλλα και λουλούδια πάνω σε χαρτί ακουαρέλας, μέσω μιας παραδοσιακής, χημικής, φωτογραφικής διαδικασίας.

Το τελικό αποτέλεσμα ισορροπεί ανάμεσα στην αφαίρεση και την αντίθεση που δημιουργεί η αντιπαράθεση των δύο βασικών αποχρώσεων: τη λευκή και την κυανή. Μετά τη φωτογραφική αποτύπωση γίνεται επέμβαση διαφόρων τεχνικών, όπως κέντημα, προσθήκη υφάσματος και τοποθέτηση νέων στοιχείων.

Σκοπός της τεχνικής είναι να αναδειχτεί η τελική δημιουργία ως μια φυσική, οικολογική διαδικασία που συνδυάζει φυσικά στοιχεία μαζί με καθημερινά αντικείμενα.

[fb: Bleach Kollektiv](#)  
[insta: BleachKollektiv](#)



©Ιουλία Λαδογιάννη

Ιουλία Λαδογιάννη, από τη σειρά, "Natura cyan"  
Εκτύπωση εξ' επαφής σε χαρτί, μικτή τεχνική, ηλιογραφία/κυανοτυπία,  
2022

## Έφη Μιχάλαρου

Δημοσιογράφος- Κριτικός Τέχνης &  
Επιμελήτρια Εκθέσεων

Έχοντας γεννηθεί και μεγαλώσει σε νησί, είναι ζωτικής σημασίας η σχέση μου με τη φύση κι ακόμη περισσότερο με το νερό. Αλλά και οι πόλεις που κατέχουν ξεχωριστή θέση στο νου και την ψυχή μου, διασχίζονται από ένα Ποτάμι. Η συμμετοχή μου στο “Dialogues on Change”, στην Τήνο με 12 καλλιτέχνες που χρησιμοποιούν διαφορετικά εικαστικά μέσα, είναι στάση - σχόλιο, στην επιτακτική ανάγκη που έχει ανακύψει τα τελευταία χρόνια, να ενώσουμε τις δυνάμεις μας ενάντια στην κερδοσκοπία και την κλιματική αλλαγή (!) Γιατί όπως πολύ εύστοχα επεσήμανε ο Ζαν Ζακ Κουστώ “Σε όλη τη διάρκεια της Ιστορίας, ο άνθρωπος έπρεπε να παλεύει με τη Φύση για να επιβιώσει. Σ’ αυτόν τον αιώνα, έχει αρχίσει να συνειδητοποιεί ότι για να επιβιώσει, πρέπει να την προστατέψει”.

[www.dreamideamachine.com](http://www.dreamideamachine.com)



©Αρχείο CHEAPART

Η Έφη Μιχάλαρου με το έργο του  
Δημήτρη Λεμπέση, “Landscape Around Greece”.  
Dialogues on Change @ Isteria Tinos / Zig Zag Festival 2022

## Αιμιλία Μπουρίτη

Εικαστικός, Performance artist

Μόνον αν επανεξετάσουμε τη σχέση μας με το αγροτικό τοπίο, τιμώντας το, καθώς και τους ανθρώπους που δουλεύουν σε αυτό μπορούμε να αλλάξουμε τον τρόπο που βιώνουμε τον πλανήτη.

<https://synergasia.wixsite.com/synergasia>



Φωτογραφία: Βούλα Ανδρώνη

Φωτογραφία από το συμμετοχικό έργο **“Αγροτικά αποτυπώματα Ασπροπύργου ||”** του διεθνούς προγράμματος **“Αμολή”**, σε συνεργασία με αρβανίτισσες αγρότισσες σε αγρόκτημα της μεταβιομηχανικής πόλης του Ασπροπύργου.

## Λευθήρης Πλακίδας

Δημοσιογράφος,  
Δημιουργός περιεχομένου,  
Ταξιδιωτικός συγγραφέας

Το ποδήλατο πηγαίνει μόνο μπροστά. Αυτό και μόνο ως συμβολισμός μου αρκούσε για να το βάλω στη ζωή μου.

Είναι τόσα όσα έχω ζήσει πάνω σε ένα ποδήλατο. Η αστική μετακίνηση έγινε τρόπος ζωής και η προσπάθεια να μεταλαμπαδέσω την ιδέα στόχος καθημερινός.

Το ποδήλατο είναι ένα αντικείμενο βιομηχανικού ντιζάιν από τα πιο ενδιαφέροντα και ελκυστικά.

Το γεγονός ότι μπορείς να ταξιδεύεις πάνω σε ένα ποδήλατο με μόνο καύσιμο την ενέργεια σου, έχει και άλλους συμβολισμούς. Όλα όσα υπάρχουν σε ένα ποδήλατο είναι κομμάτια που τα βρίσκουμε στην καθημερινότητα μας. Όσο κάνουμε πεντάλ προχωράμε. Αν σταματήσουμε θα πέσουμε. Χρειάζεται να βλέπουμε μπροστά στις παγίδες που έχει ο δρόμος, αλλά μπορούμε να ξεκλέβουμε και κάποιες ματιές για να αντικρίσουμε τα θαύματα που συμβαίνουν γύρω μας. Θέλει φροντίδα και συντήρηση για να μπορεί να μας ταξιδεύει.

Το ποδήλατο, όπως δείχνει και η εικόνα από ένα μαγικό τοπίο στη Βολιβία στην Salar De Uyuni, μπορεί να γίνει και για δύο άτομα και να μοιράσεις την προσπάθεια και να πολλαπλασιάσεις την απόλαυση.

Κάθε τι που σχετίζεται με το ποδήλατο έχει την τέχνη του εφικτού. Είναι από τις περιπτώσεις που η καλλιτεχνική διάσταση παίρνει τους δρόμους και γίνεται κομμάτι του αστικού και φυσικού περιβάλλοντος.



©Λευθήρης Πλακίδας

Η φωτογραφία είναι από τη Βολιβία, την περίφημη λίμνη σε υψόμετρο, **Salar De Uyuni**, με το ποδήλατο τάντεμ (για δύο άτομα) με δύο γιαπωνέζους ταξιδιώτες. Απίθανη στιγμή που ο Λευθήρης Πλακίδας διέσχισε 300 μέτρα τρέχοντας για να προλάβει την εικόνα.

## Ειρήνη Ρούμπη

Εικαστικός

Στα έργα μου αναπτύσσονται εσωτερικοί και εξωτερικοί μικροκόσμοι, δημιουργώντας στον θεατή την εικόνα ενός μελλοντικού φυσικού τοπίου όπου εκτυλίσσεται ένα παιχνίδι ανάμεσα στα στερεά και υγρά στοιχεία.

[eiriniroumpi.wixsite.com/eirini-roumpi-artist](http://eiriniroumpi.wixsite.com/eirini-roumpi-artist)



Ειρήνη Ρούμπη  
**future?nature indeed**  
Εγκατάσταση από φελιζόλ, γυψόγαζα,  
βερνίκι νυχιών, φωτογραφία.  
**Dialogues on Change** @ Isteria Tinos / Zig Zag Festival 2022



## Μαίρη Ρουσιώτη

Εικαστικός, Συνιδρύτρια  
Pow wow Art space

Ένα αποτύπωμα μιας εφήμερης  
ανθρώπινης δραστηριότητας πάνω  
σε ένα ανθεκτικό - διαχρονικό  
τοπικό υλικό.



©Μαίρη Ρουσιώτη

[www.roussiotimaria.com](http://www.roussiotimaria.com)  
[www.powwow.gr](http://www.powwow.gr)

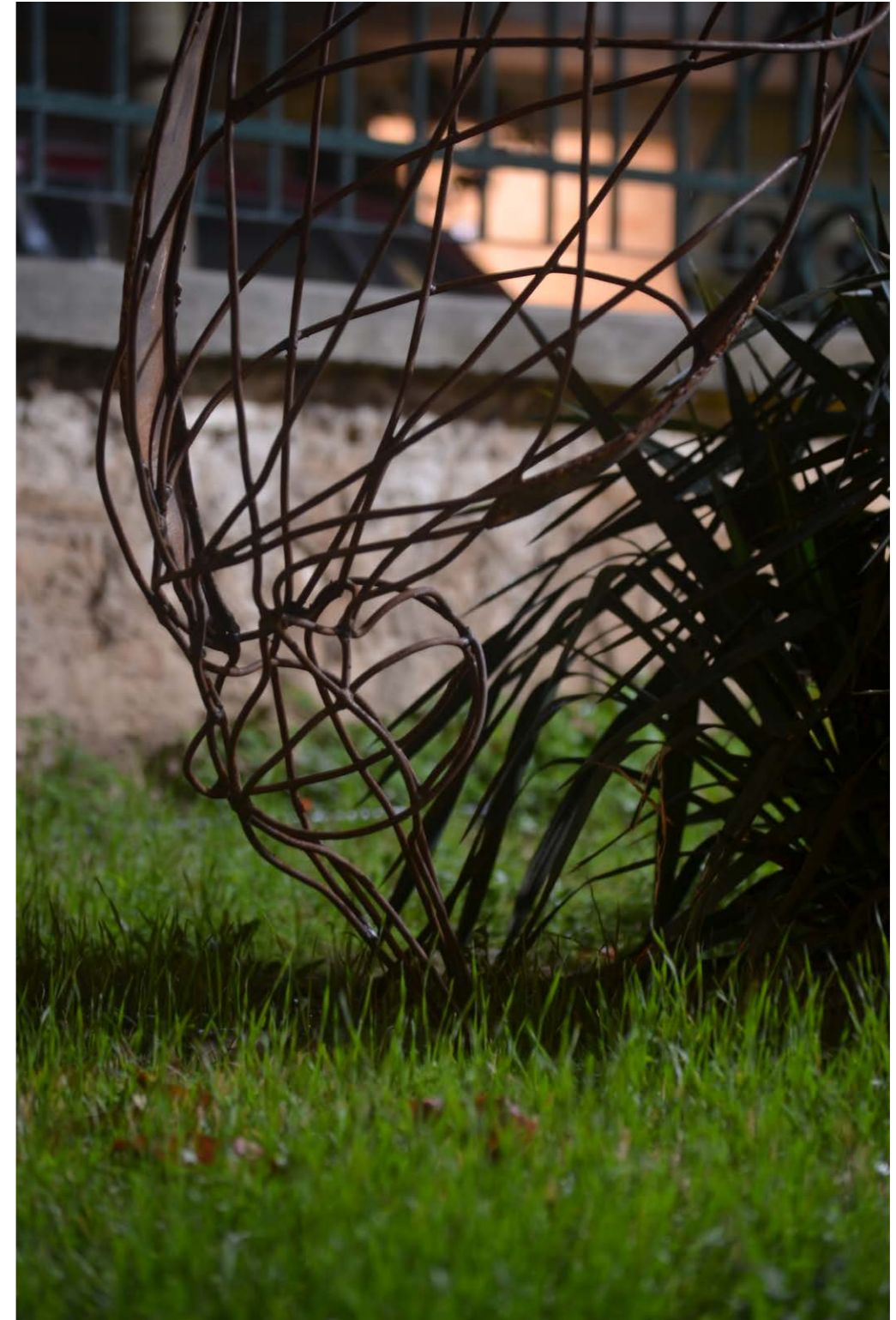
**Μαίρη Ρουσιώτη**  
**Αποτυπώματα**  
Εγκατάσταση εξωτερικού χώρου  
[1] Σπρέι σε χαρτί [2] Σπρέι σε μάρμαρο και πέτρα  
**Dialogues on Change** @ Isteria Tinos / Zig Zag Festival 2022

## Έλιο Σαμαρά

Εικαστικός

Το πρόβλημα ξεκινάει  
όταν ο άνθρωπος  
πιστεύει ότι είναι κάτι  
διαφορετικό από την  
φύση.

<https://eliosam.com>



©Έλιο Σαμαρά

Έλιο Σαμαρά  
Το πάτημα της Νεφέλης (λεπτομέρεια έργου)  
Σιδερένια κατασκευή σε εξωτερικό περιβάλλον  
2022

## say\_it\_olo

Μουσικό σύνολο

Ντον Σταυρινός (synths, trumpet)

Νεφέλη Σταμ (bass, vox)

Στέφανος Χυτήρης (drums)

Άννα Απέργη (χορός)

Ένα κέντρισμα χαλκού σε ξύλο.

Μια ανασκόπηση στις ρίζες.



©Αρχείο CHEAPART

**say\_it\_olo**

Μουσική performance και χορογραφία

**Dialogues on Change** @ Isteria Tinos / Zig Zag Festival 2022

## Στράτος Στεριανός

Εικαστικός, Μουσικός

[...] την άλλη μέρα ξημερώνει μια  
ματωμένη αυγή, ανθρώπου χέρι  
ξεριζώνει, ποδοπατά τη Γη. Μόνο  
ατσάλι και τσιμέντο πάνω στα  
βουνά, ούτε βράχος, ούτε ανέμοι,  
ούτε αχλαδιά.

Η αχλαδιά  
Στίχοι/μουσική: Στράτος Στεριανός

Βρίσκω τη φύση μέσα από τη  
μουσική μου. Τα τραγούδια μου  
βασίζονται σε φόρμες και ρυθμούς  
της παραδοσιακής μουσικής,  
ερμηνευμένα με ηλεκτρικά όργανα  
και έντονη πειραματική και  
αυτοσχεδιαστική διάθεση.

[insta: stratos\\_sterianos](https://www.instagram.com/stratos_sterianos)



©Αρχείο CHEAPART

Σειρά τραγουδιών που γεννήθηκαν στα χρόνια του εγκλεισμού  
Στράτος Στεριανός, μουσική  
Έλενα Χατζησάββα/ Στράτος Στεριανός, στίχοι  
**Dialogues on Change** @ Isteria Tinos / Zig Zag Festival 2022

## Βούλα Παρασκευή Φερεντίνου

Εικαστικός

Στο “πέμπτο στοιχείο”, προκύπτει μια διφορούμενη εικόνα ανάμεσα στη χρήση ενός στοιχείου, όχι τόσο φιλικού απέναντι στη φύση όπως μιας πλαστικής σακούλας και της αισθητικής της μεταμόρφωσης.

Νομίζω ότι η στάση μιας διαμαρτυρίας έχει νόημα εάν εμπεριέχει και μια μετατροπή αυτής της πραγματικότητας σε κάτι δημιουργικό ή αλλαγή μιας χρήσης της σε κάτι θετικό.

[insta: parfegr](#)



©Βούλα Παρασκευή Φερεντίνου

Βούλα Παρασκευή Φερεντίνου  
Το Πέμπτο Στοιχείο  
Ψηφιακό κολάζ, εκτύπωση σε καμβά  
2022